

MŮŽEME PLATIT ZA SPORT VE ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH?¹

Mgr. Václav Brabec, MPA²

1. Úvod

Rostoucí popularita sportovních aktivit ve zvláště chráněných územích s sebou přináší další zátěž pro tato území, přičemž mnohdy je využití těchto lokalit už na samé hranici únosnosti. Sekundární funkcí českých zvláště chráněných území (dále také jako „ZCHÚ“) je jejich využití „*k přírodě šetrnému turistickému využití*“,³ a proto je se sportovními aktivitami ve ZCHÚ třeba do budoucna počítat. Účinná a flexibilní regulace těchto aktivit je však nezbytná, má-li být zajištěn trvale udržitelný rozvoj těchto přírodně hodnotných území. Orgány ochrany přírody mají vůli tyto činnosti usměrňovat a regulovat, nicméně musí vybírat z omezeného „*nástrojového mixu*“, který jim český právní řád poskytuje. „*Základním předpokladem realizace výkonu sportovních aktivit v přírodě je právo na přístup do krajiny, resp. veřejné užívání lesa, které je tradiční součástí právní úpravy v České republice*.“⁴ Podstatou obecného užívání je zpravidla⁵ jeho bezplatnost, a proto je otázka zpoplatnění sportovních aktivit, resp. vstupu na lesní či jiné pozemky za účelem realizace sportovní činnosti, v kontrapozici se současným chápáním rozsahu obecného užívání lesa či přírody. Ekonomické nástroje, mezi které lze poplatek za sportovní aktivity ve zvláště chráněných územích řadit, mohou mít významný motivační účinek na chování subjektů a přispět tak k ochraně životního prostředí.⁶ Cílem tohoto článku je v kontextu závěrů socioekonomických výzkumů, které se věží k otázce, zda máme platit za sport v přírodě, popsat roli tohoto poplatku v mezinárodním srovnání a zároveň poukázat na právní aspekty zavedení tohoto poplatku. Článek se též zabývá aktuálním stavem právní úpravy v České republice a zkoumá, zda již některé sportovní aktivity nejsou zpoplatněny.

¹ Výzkum byl podpořen Grantovou agenturou Univerzity Karlovy (projekt č. 410225 – Nástroje právní regulace sportu ve zvláště chráněných územích).

² Autor je interním doktorandem na Katedře práva životního prostředí Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

³ Ustanovení § 15 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

⁴ BRABEC, Václav. Upravované lyžařské tratě po novelizaci lesního zákona: ústavní a systematické úvahy. In: Stejskal, V., a kol. Globální změna světa a reakce veřejného práva na ni. Nakl. Eva Rozkotová, Beroun 2026.

⁵ V českém právním řádu se objevují možnosti částečně zpoplatnit obecné užívání a to např. v ustanovení § 20 a násl. zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

⁶ JANČÁŘOVÁ, Ilona et al. *Právo životního prostředí: obecná část*. Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 684.

2. Máme platit za sport ve ZCHÚ?

Tato otázka stála na počátku úvah o tomto článku, nicméně při bližším zkoumání lze dojít k závěru, že se jedná spíše o otázku neprávni, ale zejména hodnotovou, socioekonomickou a managementovou. Jistě čtenáře napadnou jiné roviny, v nichž může být tato otázka zkoumána a zodpovídána. Vzhledem k tomu, že poplatky za obecné užívání některých přírodních statků (např. vstup do národních parků v USA) v důsledku rostoucí návštěvnosti byly postupně zaváděny, vznikaly tak socioekonomické průzkumy pro konkrétní území,⁷ z nichž následně relevantní orgány vycházely při implementaci těchto ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí. S postupným uplatňováním těchto poplatků bylo možné také sledovat efekt zavedení těchto poplatků na návštěvnost nebo stav přírody v příslušných lokalitách a vyvozovat tak obecné závěry o účinku těchto poplatků.⁸

Stejný postup zvolila i Správa Krkonošského národního parku, která si zadala provedení socioekonomického výzkumu návštěvnosti krkonošských národních parků, jehož součástí byla „kvantitativní studie na vzorku 1.207 respondentů.“⁹ Takto unikátně shromážděná data mohou sloužit jako významné vodítko při zobecnění závěrů pro případné opětovné uplatnění možnosti zpoplatnění vstupu do národních parků či jiných ZCHÚ v České republice. Z těchto dat vyplývá, že: „Potenciální zavedení vstupného do KRNAP ve výši 30 Kč na osobu a den by podpořily dvě třetiny návštěvníků.“ „Zdánilivě poněkud paradoxně jsou pro zavedení vstupného častěji frekventovanější návštěvníci Krkonoš (71 % podporovatelů a pouze 29 % odpůrců mezi návštěvníky Krkonoš ve frekvenci 1x měsíčně). Tito pravidelní a velmi frekventovaní návštěvníci Krkonoš jsou zároveň nejsilnějšími/nejvýraznějšími odpůrci dalšího rozvoje turismu v Krkonoších (ve smyslu otázky zaměřené na počet lanovek, sítě cest pro automobily, čtyřkolky, skútry, počet turistů apod.).“¹⁰ V části výzkumu zaměřené na účel návštěvy KRNAP navíc vyplynulo, že přibližně 90 % návštěvníků přijíždí především za účelem turistiky. Tyto výsledky naznačují, že poplatek za sportovní či rekreační aktivity by byl pro budoucí návštěvníky národních parků obecně přijatelný.

⁷ MORE, Thomas A. A Functionalist Approach to User Fees. *Journal of Leisure Research*. 1999, roč. 31, č. 3. DOI: 10.1080/00222216.1999.11949865; MENDES, Isabel. Pricing recreation use of national parks for more efficient nature conservation: an application to the Portuguese case. *European Environment*. 2003, roč. 13, č. 5. DOI: 10.1002/eet.328

⁸ SHOJI, Yasushi et al. Impact of user fees for visitors to national parks in the presence of alternative sites. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*. 2023, roč. 4, č. 2. DOI: 10.1016/j.annale.2023.100104

⁹ KRAVKA, Tomáš et al. *Socioekonomický výzkum návštěvnosti Krkonošských národních parků: Analytická zpráva výzkumu* [online]. MindBridge Consulting a.s, 2019, s. 10. Dostupné z: https://old.krnapp.cz/data/File/projekty/spolecny_pristup_pece/190903zaverecna_zprava_final.pdf

¹⁰ *Ibid.*, s. 52.

Případové studie¹¹ pak dále ukazují, že kombinace poplatků s jinými administrativně-právními nástroji (např. povinná registrace návštěvníků) může efektivně řídit návštěvnost daného území, aniž by nutně vedla ke snížení počtu návštěvníků či jiným negativním socioekonomickým dopadům. Tento závěr je však třeba interpretovat v širším kontextu – možnost návštěvy těchto území by měla zůstat v určitém rozsahu i nadále bezplatná.

3. Důvody zavedení poplatku

Jednou ze základních otázek, které bychom si měli klást při diskusích o přijetí nové právní regulace, resp. nového nástroje ochrany životního prostředí, je otázka, jaký je cíl dané právní úpravy a z jakého důvodu ji chceme implementovat.

Cílem je (nepřímá) právní regulace fenoménu zvaného (sportovní) overtourismus, se kterým se potýká velké množství ZCHÚ v České republice. Obecné užívání přírodních statků je v českém právním řádu vymezeno velmi liberálně a zahrnuje možnost výkonu velké škály činností, včetně sportu. „*Možnost obecného užívání je důsledkem stavu podle objektivního práva, ochrana předmětu užívání, možnosti výkonu veřejného užívání, jakož i řešení důsledků veřejného užívání porušujícího právní povinnosti náleží především orgánům vykonávajícím správní dozor. Právní ochrana veřejného užívání je dále zajišťována např. stanovením ochranných pásem, či skutkových podstat přestupků spočívajících v omezení obecného užívání.*“¹² Rozvoj sportovních aktivit v některých ZCHÚ naráží na limity institutu obecného užívání. Je tak v zájmu ochrany předmětu užívání, ale i možnosti výkonu veřejného užívání (přístup do krajiny nebo obecné užívání lesa), nastavit odpovídající regulační mechanismy, kterými může být např. zavedení poplatku v případech, kdy zatížení území předmětnou aktivitou či v kombinaci s jinými potencionálně rušivými aktivitami přesáhne limity zatížení těchto území. Sport je se ZCHÚ neodmyslitelně spjat a představuje činnost podmíněně přípustnou, kterou je třeba přiměřeně regulovat, nikoli však plošně zakazovat. Poplatek za realizaci sportovní aktivity tak může představovat vhodný a flexibilní nástroj regulace, jenž umožní zachovat rovnováhu mezi ochranou přírody a jejím udržitelným užíváním.

Konkrétních důvodů pro zavedení poplatku je pak vícero. Může se jednat o údržbu a financování návštěvnícké (sportovní) infrastruktury, např. vytvářením nové cestní sítě anebo udržování té stávající. S tímto důvodem je pak spojena také otázka sociální spravedlnosti a participace těch, kteří využívají ZCHÚ k jeho sekundárnímu účelu (tj. jinému účelu, než je zachování přírodního bohatství daného území), aby se podíleli na nákladech zajištění tohoto druhotného účelu ZCHÚ. Je proto legitimní, aby se tito uživatelé v přiměřené míře podíleli na ná-

¹¹ EAGLES, Paul F. J., Stephen F. MCCOOL a Christopher D. HAYNES. *Sustainable tourism in protected areas: guidelines for planning and management*. Gland: IUCN, the World Conservation Union, 2002.

¹² KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. V Praze: C. H. Beck, 2021, s. 224.

kladech, jež s provozem a údržbou území souvisejí. Správa ZCHÚ, konkrétně pak správy národních parků, jsou financovány vícezdrojově, především pak z veřejných rozpočtů a prodeje dřevní hmoty, který je závislý i např. na kalamitních stavech v lesích.¹³ S ohledem na rozsah jejich rozpočtů však nelze očekávat, že by poplatek za sportovní aktivity představoval významný zdroj příjmů. Jeho přínos je spíše regulační a motivační než fiskální. Jak již bylo uvedeno výše poplatek může působit spolu s jinými administrativně-právními nástroji pozitivně při řízení návštěvnosti ve ZCHÚ. Lze předpokládat, že zavedení poplatku bude mít vliv na rozhodování některých skupin uživatelů, např. elektrocyklistů, kteří si v případě zpoplatnění určité trasy zvolí alternativní variantu mimo chráněné a přírodně hodnotné území. Dalším významným důvodem je internalizace environmentální hodnoty ZCHÚ. Symbolický poplatek může působit jako nástroj, který vede návštěvníky k uvědomění si environmentální hodnoty daného území a nákladů spojených s jeho ochranou. Takové opatření má i edukativní a preventivní rozměr, neboť posiluje vnímání hodnoty přírody a podporuje odpovědnější chování návštěvníků – sportovců.

4. Historický kontext

Možnost zavést poplatek „za vjezd a setrvání motorovými vozidly na území národního parku nebo za vstup do jeho vybraných míst mimo zastavěná území obcí“ vyplývala z ustanovení § 24 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“) ve znění účinném do 30.6.2017. Na tomto místě je také vhodné připomenout, že zpoplatnění související infrastruktury (parkoviště, přístupové cesty) může plnit stejnou funkci jako zpoplatnění konkrétní aktivity. Historicky však tento ekonomický nástroj nebyl příliš využíván, resp. se k tomu uchýlila pouze Správa Krkonošského národního parku, když zpoplatnila vjezd do vymezených částí národního parku.¹⁴

Právní úprava tohoto poplatku však byla nedokonalá, neboť konstrukce poplatku nevyhovovala ústavním předpokladům na uložení poplatkové povinnosti za obecné užívání, když neobsahovala základní náležitosti poplatku. Podle ustanovení čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod platí, že „daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona,“ přičemž Ústavní soud ve své judikatuře stanovil mantinely, tak že konstrukce: „poplatkové povinnosti a podmínky jejich vzniku tak, aby odpovídaly výše uvedenému základnímu právu, zakotvenému v Listině, musí mít svůj základ v zákoně. Zákonná úprava, jak lze dovodit z teoretických rozborů, musí určovat náležitosti poplatkového vztahu, tzv. prvky poplatku, kterými jsou subjekt po-

¹³ Správa Národního parku Podyjí - finanční výkaz SPO | Monitor. In: *Monitor – kompletní přehled veřejných financí* [online] [cit. 20.10.2025]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/00837971/financni-vykazy?rad=t&obdobi=2512>

¹⁴ VOMÁČKA, Vojtěch et al. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2018, s. 228.

platku, objekt poplatku, základ poplatku, sazba poplatku, úlevy a osvobození od poplatku, splatnost poplatku a sankce za nesplnění poplatkové povinnosti.¹⁵

I přes snahu uvést toto ustanovení do souladu s ústavními předpoklady novelizací ZOPK, nebyl tento instrument užíván a zákonodárce se tak při pozdější novelizaci rozhodl předmětné ustanovení ze ZOPK vypustit. V důvodové zprávě se pak uvádí, že: „S přihlédnutím k novým možnostem regulace a usměrňování vjezdu a vstupu na území národních parků (vyhrazování míst a udělování výjimek ze základních ochranných podmínek opatřením obecné povahy) se tento způsob regulování ukázal jako nadbytečný. Vzhledem k náročné administraci režimu poplatků by navíc jejich vybírání nepředstavovalo pozitivní ekonomický efekt pro správy národních parků.“¹⁶ Tato argumentace je však krátkozraká, když nepočítá s dalšími funkcemi tohoto ekonomického nástroje a zmiňuje institut vyhrazení podle § 16 ZOPK, který však žádnou kvantitativní regulaci počtu návštěvníků neumožňuje.

5. Platíme za sport v českých ZCHÚ?

Český právní řád v současnosti,¹⁷ s ohledem na výše uvedené, tento nástroj, který by umožnil zavést poplatkovou povinnost za sport ve ZCHÚ, neobsahuje. Přesto se však s nepřímým zpoplatněním sportovních aktivit v českých ZCHÚ můžeme setkat. Příkladem může být v našich zeměpisných šířkách stále populární zimní sportovní aktivita – sjezdové lyžování. Málokterý sportovec si však pravděpodobně pokládá otázku, zač vlastně platí a může tak snadno dojít k závěru, že je to právě za možnost lyžování na vyhrazených lyžařských trasách. Opak je však pravdou, když sportovec úhradou „poplatku“ provozovateli lyžařského areálu (úhradou jízdného)¹⁸ uzavírá smlouvu o přepravě s provozovatelem lyžařského areálu, která ho následně opravňuje k užití dopravních prostředků, nejčastěji vleků a lanovek.¹⁹ Ostatně přímá možnost vyloučit lyžaře (např. skialpinisty nebo běžkaře) z důvodu neuhrazení jízdného z užívání sjezdových tratí je v důsledku široce vymezeného práva na obecné užívání nepřijatelná.²⁰ Beneficientem, resp. osobou mající prospěch z této sportovní aktivity, tak není příroda, ale právě provozovatel, jehož motivace k ochraně životního prostředí může být různorodá.

¹⁵ Nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/2000 ze dne 10. 1. 2001.

¹⁶ 123/2017 Dz – Beck-online. In: [cit. 09.10.2025]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapter-interview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3v6mjsngnpwi6q>

¹⁷ Vycházejí z právního stavu ke dni 20. 10. 2025.

¹⁸ Srov. ustanovení § 2550 občanského zákoníku.

¹⁹ Přepravní řád. In: *Skialpín – Špindlerův Mlýn* [online] [cit. 20.10.2025]. Dostupné z: <https://www.skiareal.cz/informace/ostatni/prepravni-rad>

²⁰ Rozdílnou situací je pak pokyn vlastníka ve smyslu věty druhé ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., lesní zákon, k zajištění bezpečnosti na sjezdových tratích. Srov. např. ČT24. Lidé i přes zákaz riskují na neupravených sjezdovkách. In: *ČT 24* [online]. 9. 12. 2024 [cit. 20.10.2025]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/lide-i-pres-zakaz-riskuji-na-neupravenych-sjezdovkach-356056>

Dalším případem regulace s využitím poplatku za sport ve ZCHÚ je vyhrazení vodního toku pro provozování vodních sportů na Teplé Vltavě a Vltavě na území Národního parku Šumava. Opatřením obecné povahy²¹ č. 2/2020 (dále jen „OOP Vltava“) Správa Národního parku Šumava vyhradila „místa pro některé aktivity dle § 16 odst. 2 písm. l), m), n), o), p) a q) ZOPK.“ V čl. 5 odst. 1 OOP Vltava je pak splutí vybranými plavidly v určené části toku podmíněno „placenou registrací.“ Přestože OOP Vltava²² a jeho „předchůdci“²³ byly podrobeni soudnímu přezkumu, nikdy nebyla předmětem žalobních bodů namítaná nezákonnost předmětného ustanovení o zpoplatnění této sportovní aktivity. Pokud bychom však tento způsob regulace měli podrobit algoritmu přezkumu opatření obecné povahy, tak jak ho vymezily správní soudy,²⁴ domnívám se, že by tato úprava neobstála, když by musela být shledána nezákonnou pro překročení pravomoci orgánu ochrany přírody.

Zajímavým řešením, jehož legalita je taktéž sporná, je zpoplatnění vstupu do části Národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály.²⁵ V tomto ZCHÚ Lesy České republiky s.p. „přenechává užívání pozemků ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit pronajímatele nájemci za účelem provozování prohlídkového okruhu Skalní město Adršpach a k provádění plavby na pramicích na Adršpašském jezírku pro veřejnost s podmínkou dodržování výjimek ze zákazů v předmětné NPR dle zákona.“²⁶

6. Platíme za sport u našich sousedů?

Nahlédneme-li do právních řádů našich nejbližších sousedů, pak zde tento uvažovaný nástroj ochrany životního prostředí můžeme nalézt. Výrazně je to patrné například v Polsku, když Karkonoski Park Narodowy, který přímo sousedí s českým Krkonošským národním parkem, má tento druh poplatku zavedený. Ustanovení § 12 odst. 3,4 polského zákona o ochraně přírody²⁷ zmocňuje ředitele národního parku ke stanovení výše poplatku za jednotlivé (sportovní) aktivity. Realizace vy-

²¹ Opatření obecné povahy č. 2/2020 vydané dne 15. 6. 2020 Správou národního parku Šumava. Dostupné z: https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2020/07/oop_finalni1.pdf

²² Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 6 As 55/2025-35 ze dne 25.9.2025. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/745432>

²³ Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č.j. 8 Ao 3/2011-169 ze dne 6.3.2012. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/627514>

²⁴ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 Ao 1/2005-98 ze dne 27.9.2005. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/232883>

²⁵ Návštěvní řád prohlídkového okruhu. In: *Adršpašské skály* [online] [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://www.adrshpaskeskalny.cz/navstevni-rad-prohlidkoveho-okruhu>

²⁶ Lesy České republiky, s.p. | Registr smluv. In: *Registr smluv* [online] [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/18780695?backlink=ira24>

²⁷ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. In: [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20040920880>

braných sportovních aktivit (hledisko věcné) ve vymezených částech polské části Krkonoš (hledisko prostorové) je zpoplatněna.²⁸

Slovenský zákon č. 543/2002 Z.z., o ochrane prírody a krajiny, pak v ustanovení § 58 odst. 1 dává možnost orgánu ochrany přírody zavést vstupné „za používanie plavidla, nemotorového vozidla alebo iného dopravného prostriedku v chránenom území alebo za vstup do jeho vybraných častí vstupné.“ Tento ekonomický nástroj je pak napříč Slovenskou republikou hojně využíván.²⁹

Rakousko je charakteristické hustou sítí vzájemně propojených a kvalitně udržovaných tras, které umožňují široké spektrum sportovních a rekreačních aktivit v přírodě. Díky tomu se stalo vyhledávanou destinací zejména pro příznivce běžec-kého lyžování, kteří využívají pravidelně upravovaných tratí. Přístup rakouského zákonodárce se však odlišuje od výše uvedených příkladů. Možnost zavedení poplatku za vybrané sportovní aktivity není výslovně zakotvena ve veřejnoprávních složkových předpisech, jako jsou zákon o lesích či zákon o ochraně přírody a krajiny. Odvíjí se spíše od vymezení institutu obecného užívání (něm. *Wegefreiheit*), které tvoří základní právní rámec pro realizaci sportovních činností v přírodním prostředí, včetně zvláště chráněných území.³⁰ Z uvedeného lze formulovat hypotézu, že rozsah a právní vymezení obecného užívání má přímý vliv na možnosti výkonu sportovních aktivit v přírodě a současně na úroveň ochrany životního prostředí, která s těmito aktivitami souvisí. Ustanovení § 33 odst. 3 rakouského lesního zákona³¹ pak stanoví, že „*použití tratí pro běžec-ké lyžování je možné pouze se souhlasem vlastníka lesa.*“³² Tento souhlas je pak často podmíněn úhradou poplatku. V běžec-kém areálu Schöneben, ležícím na česko-rakouském pomezí, je užívání upravovaných tratí podmíněno úhradou poplatku.³³ Užití jiných tratí než vymezených vlastníkem lesa, ale není legální. Jakmile se však sportovci napojí na navazující tratě na území České republiky, pokračují již v režimu obecného užívání lesa, tedy bezplatně.

²⁸ Zarządzenie Nr 13/2025 Dyrektora Karkonoskiego Parku Narodowego ze dne 28.3.2025. Dostupné z: <https://kpn.gov.pl/uploads/files/67e6acf013dc3440289533.pdf>

²⁹ Slovenský ráj. In: *Národní park Slovenský ráj* [online] [cit. 22.10.2025]. Dostupné z: <https://www.npsr.sk/cs/destinace/navstevni-poplatek>

³⁰ RIS – Rechtssatz für B617/91 – Verfassungsgerichtshof (VfGH). In: [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: https://www.ris.bka.gv.at/VfghEntscheidung.wxe?Abfrage=Vfgh&Dokumentnummer=JFT_10079773_91B00617_00&IncludeSelf=False&ShowPrintPreview=True

³¹ UNTERNEHMENSBERATUNG, ADVOKAT. § 33 ForstG (Forstgesetz 1975), Arten der Benützung – JUSLINE Österreich. In: [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://www.jusline.at/gesetz/forstg/paragraf/33>

³² Pozn. překlad autora.

³³ The Cross-Country Skiing Center - Nordic Center Bohemian Forest. In: *Mühlviertel* [online] [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://www.muehlviertel.at/oesterreich-poi/detail/430009936/boehmerwald-nordisches-zentrum-schoeneben.html>

Závěr

Poplatek za užívání přírodních zdrojů je tradičním nástrojem environmentální politiky a ochrany životního prostředí, přičemž český právní řád dnes zná více druhů těchto poplatků.³⁴ Možnost zpoplatnit sportovní aktivity v přírodě však po dřívější novelizaci ZOPK absentuje, a to navzdory tomu, že mezi základní principy³⁵ práva životního prostředí patří princip trvale udržitelného rozvoje nebo princip odpovědnosti původce z nichž lze vyvodit potřebu (přiměřeně) regulovat tento druh lidské činnosti, aby tak byl zachován a rozvíjen dobrý stav životního prostředí ve vymezené lokalitě, kde může docházet ke kumulativním či dlouhodobým vlivům na složky životního prostředí.

Možnost realizace sportovních aktivit v těchto zranitelných územích je přímo odvislá od vymezení a nastavení obecného užívání, které je zpravidla bezplatné, v platném právu. Je proto nezbytné zkoumat, zda a jak by zavedení poplatku mohlo s tímto režimem koexistovat, aniž by došlo k jeho popření či omezení.

Domnívám se, že legislativně správně nastavený poplatek za sportovní aktivity by měl mít své místo i v českém právním řádu. Nemusí se však jednat o poplatek plošný, když obecné užívání by v základním rozsahu mělo být vždy bezplatné. Nastavení a zavedení tohoto poplatku by však mělo být v pravomoci konkrétního orgánu ochrany přírody, který jej může flexibilně zavádět jako součást koncepčního a systémového řízení návštěvnosti v dané oblasti. Nejde totiž primárně o fiskální funkci tohoto poplatku, ale o funkce regulační a motivační. Poplatek totiž může a má působit v souladu s jinými nástroji ochrany životního prostředí.

³⁴ Např. poplatek za odebrané množství podzemní vody podle ustanovení § 88 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách.

³⁵ DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 48.

Seznam zdrojů

BRABEC, Václav. Upravované lyžařské tratě po novelizaci lesního zákona: ústavní a systematické úvahy. In: Stejskal, V., a kol. *Globální změna světa a reakce veřejného práva na ni*. Přípravováno k tisku.

ČT24. Lidé i přes zákaz riskují na neupravených sjezdovkách. In: ČT 24 [online]. 9. 12. 2024 [cit. 20.10.2025]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/lide-i-pres-zakaz-riskuji-na-neupravenych-sjezdovkach-356056>

DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 2. vyd. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-498-1.

EAGLES, Paul F. J., Stephen F. MCCOOL a Christopher D. HAYNES. *Sustainable tourism in protected areas: guidelines for planning and management*. Gland: IUCN, the World Conservation Union, 2002. Best practice protected area guidelines series 8. ISBN 978-2-8317-0648-1.

JANČÁŘOVÁ, Ilona et al. *Právo životního prostředí: obecná část*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. Edice Učebnice Právnické fakulty MU sv. č. 531. ISBN 978-80-210-8366-0.

KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-820-7.

KRAVKA, Tomáš et al. *Socioekonomický výzkum návštěvnosti Krkonošských národních parků: Analytická zpráva výzkumu* [online]. MindBridge Consulting a.s, 2019. Dostupné z: https://old.krnep.cz/data/File/projekty/spolecny_pristup_pece/190903zaverecna_zprava_final.pdf

MENDES, Isabel. Pricing recreation use of national parks for more efficient nature conservation: an application to the Portuguese case. *European Environment*. 2003, roč. 13, č. 5, s. 288–302. ISSN 1099-0976. DOI: 10.1002/eet.328

MORE, Thomas A. A Functionalist Approach to User Fees. *Journal of Leisure Research*. 1999, roč. 31, č. 3, s. 227–244. ISSN 0022-2216, 2159-6417. DOI: 10.1080/0022216.1999.11949865

SHOJI, Yasushi et al. Impact of user fees for visitors to national parks in the presence of alternative sites. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*. 2023, roč. 4, č. 2, s. 100104. ISSN 2666-9579. DOI: 10.1016/j.annale.2023.100104

UNTERNEHMENSBERATUNG, ADVOKAT. § 33 ForstG (Forstgesetz 1975), Arten der Benützung – JUSLINE Österreich. In: [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://www.jusline.at/gesetz/forstg/paragraf/33>

VOMÁČKA, Vojtěch et al. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Vydání první. vyd. Praha: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony 190. ISBN 978-80-7400-675-3.

123/2017 Dz – Beck-online. In: [cit. 09.10.2025]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3v6mjsngnpwi6q>

Lesy České republiky, s.p. | Registr smluv. In: *Registr smluv* [online] [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/18780695?backlink=ira24>

Návštěvní řád prohlídkového okruhu. In: *Adršpašské skály* [online] [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://www.adrspasskeskaly.cz/navstevni-rad-prohlidkoveho-okruhu>

Přepavní řád. In: *Skiareál – Špindlerův Mlýn* [online] [cit. 20.10.2025]. Dostupné z: <https://www.skiareal.cz/informace/ostatni/prepravni-rad>

RIS – Rechtssatz für B617/91 – Verfassungsgerichtshof (VfGH). In: [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: https://www.ris.bka.gv.at/VfghEntscheidung.wxe?Abfrage=Vfgh&Dokumentnummer=JFT_10079773_91B00617_00&IncludeSelf=False&ShowPrintPreview=True

Slovenský ráj. In: *Národní park Slovenský ráj* [online] [cit. 22.10.2025]. Dostupné z: <https://www.npsr.sk/cs/destinace/navstevni-poplatek>

Správa Národního parku Podyjí – finanční výkaz SPO | Monitor. In: *Monitor – kompletní přehled veřejných financí* [online] [cit. 20.10.2025]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/00837971/financni-vykazy?rad=t&obdobi=2512>

The Cross-Country Skiing Center – Nordic Center Bohemian Forest. In: *Mühlviertel* [online] [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://www.muehlviertel.at/oesterreich-poi/detail/430009936/boehmerwald-nordisches-zentrum-schoeneben.html>

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. In: [cit. 21.10.2025]. Dostupné z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20040920880>

Klíčová slova: poplatek, řízení návštěvnosti, sport v přírodě, zvláště chráněná území

CAN WE PAY FOR SPORTS IN SPECIALLY PROTECTED AREAS?

Abstract

This paper examines whether the Czech legal system allows fees to be introduced for sporting activities in specially protected areas, as a traditional economic instrument for environmental protection. It draws on studies of socio-economics and management that have analysed the effects of such fees on visitor behaviour and site management. It outlines the previous legal basis for this measure in the Czech Nature and Landscape Protection Act, and explains why it was subsequently repealed. It also emphasises the importance of using this instrument alongside other administrative and legal nature protection measures. Furthermore, the paper provides a brief analysis of foreign legal frameworks where outdoor sporting activities are subject to direct or indirect fees. Finally, the paper discusses potential reasons for reintroducing such a mechanism, the primary objective of which should be effective visitor management.

Keywords: fee, visitor management, outdoor sports, specially protected areas